

Lector: Marius Manta
Redactor: Roxana Medvetki
Consilier editorial: Viorel Medvetki

We know
books

Corectură: Conf. Dr. Ioan Dănilă

Tehnoredactare: Marius Siminiceanu

Grafică copertă: Ovidiu Ungureanu

Reproducere copertă: Ovidiu Ungureanu

Fotografii din ciclul „Imagini recurente” de Ovidiu Ungureanu

Prepress: Rovimed Publishers

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

PERȘA, DAN

Onirica / Dan Perșa ; - Ed. a 2-a, rev. și adăug.. - Bacău :

Rovimed Publishers, 2022

ISBN 978-606-089-009-6

821.135.1

Copyright©Perșa Dan

2022©Rovimed Publishers pentru prezenta ediție

ROVIMED PUBLISHERS

Războieni Nr.8/B/17/600031, Bacău, România

Tel.: (+4234) 537 441

Fax.: (+4234) 515 300

e-mail: editura@rovimed.com

www.rovimed.com

Dan Perșa

Onirica

1982

Crăiasa Zăpezii

„Poezia e Crăiasa Zăpezii. Ea vine, îți pune un ciob de gheață în ochi și n-o mai vezi decât pe ea. Vine și îți pune un ciob de gheață în inimă și n-o mai iubești decât pe ea.”

1

Ce valuri și ce alge s-au suit pe țărniștii aceștia! Cândva îmi păreau altfel vânturile, nu aveau aceeași simțire a zăpezii care împodobeste bătrânețea.

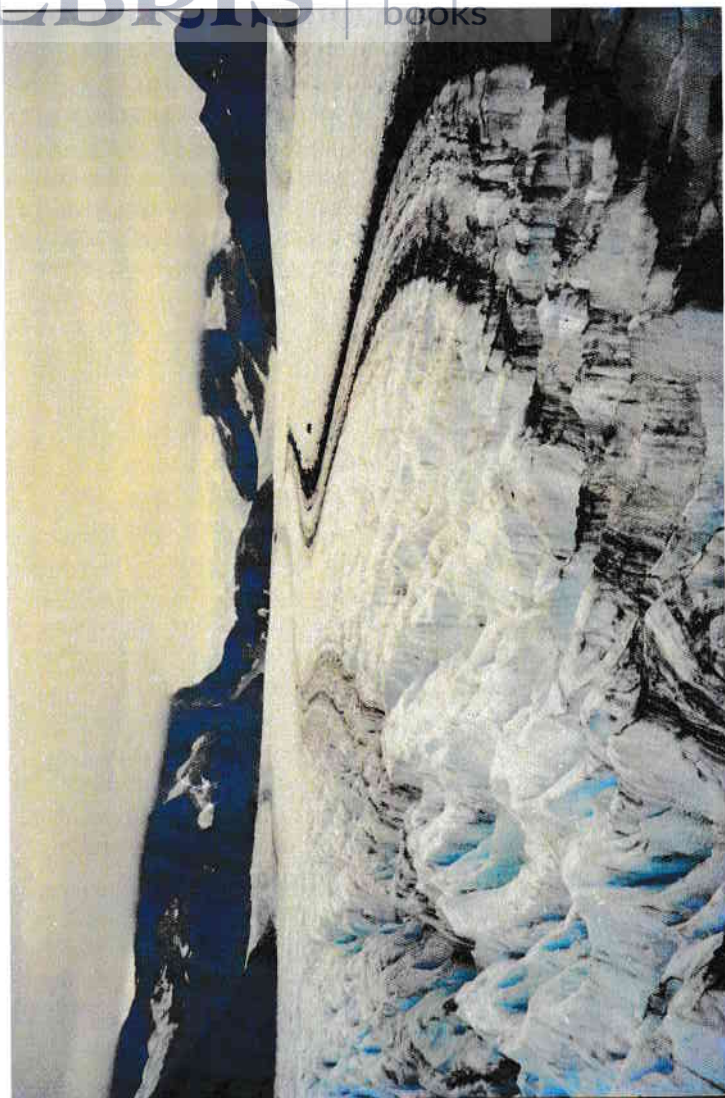
„Urcă-te pe un val!”, îmi strigă o pasăre mare, neagră, un corb rătăcit între ciudații pescăruși.

„Ești o pasăre a uscatului, ca și mine. Ce vrei?”, i-am spus, apoi m-am întors cu fața spre vânt și, împingându-mi părul către spate, am plecat spre mieznoapte cu pași egali și rari. Dar pliscul păsării mi s-a agățat de haină și am

fost nevoit să-mi întorc privirea, să văd plaja pustie pe care o străbătusem, să-mi văd urmele pașilor șterse de valuri și depărtare, să-mi văd chipul de ceară proiectat uriaș pe o ceață de praf, să văd urmele păsării cu o aripă frântă, care țopăie după mine într-un singur picior, cu numai trei gheare. Da, pasărea nu are decât un singur picior, așa s-a născut, cu un picior în mijlocul pieptului și cu o aripă frântă. Abia atunci mi-am dat seama ce greu e drumul ei printre firele de nisip, în care de multe ori cade cu ciocul și i se înfundă nările cu rășina scoicilor putrezite și i se albesc penele cu sare. Așa am ajuns și eu o ciudățenie a mării, omul cu o pasăre neagră pe umăr.

Totul se schimbă în mod ciudat din momentul în care soarele nu-ți mai umflă din spate vecele hainelor vechi, ci bate la întâmplare, pe-un tărâm lipsit de hazard, ca pe niște cuie, penele albe ale unor păsări desfătate. Călătorule, odată ajuns aici, să nu crezi că tot răul pe care îl oprește umbra păsării s-a cuibărit între aceste femele ieșind din nisip și pășește fără șovăire, dacă ai cugetul împăcat; dacă nu, mai bine îndreaptă-ți pașii spre alt loc, spre un tărâm ușor de străbătut pe spatele unei broaște țestoase. Nu vei auzi nici o vorbă de ocară, vei merge până la poalele unei cetăți ruinate și te vei odihni sub zidurile ei, care aruncă o umbră egală de-a lungul întregului an. Nu vei avea remușcări, ci doar o istoveală soră cu virginitatea, legănată de frunzele unor palmieri evantai... Dacă însă vei lua drumul printre penele albe, să nu uiți că ele au prins rădăcini și orice drum de întoarcere este oprit. Umbrele vor căpăta o lege: pana mare din mijloc are umbra sub ea, iar celelalte au umbra cu atât mai mare cu cât te îndepărtezi de

mijloc. Vezi așadar ce drum alegi, oricare din ele are o răsfrângere în cer, mutând stelele după o regulă neștiută decât de conducătorul caravanei de cămile. Ia seama deci vorbele mele vin către tine ca un val ce se rostogolește asemenea unei ploii sigure de apele ei, când în fiecare picătură se ascunde o înșelătoare furnică vorace, care își va înghesui în carnea ta ouăle să germineze la cald și să te piardă, așa cum marea își pierde hialinul mâncat de puilul clocit în ea sau cum își pierde digurile secundă cu secundă, val cu val. Marea, ouată de soare, cât am iubit-o! Marea în carnea pământului, ca vorbele mele în carnea ta! Căci tărâmul copilăriei nu se părăsește decât cu pulpa trupului impură, friptă pe spuza stelelor. De vorbele mele, călătorule, îți va vibra spaima ascunsă în celule și nu vei ști de unde vine decât cu calculul astrologului, care ți-e atât de rar prieten. Soarta ta are un drum sigur printre bozii și printre urzici, ca a mea și a prietenilor mei printre morți. Înfrânge-ți dorința de a scie, înăbușă glasul tău în zumzetul nedeslușit cotidian și nu te lăsa dus pe o frunză-plută, care te poartă într-o țară ucigătoare pentru semenii tăi. Mie mi se spune "Omul cu o pasăre neagră pe umăr" și, plecat din lumea noastră, plimbările mele pe această plajă îmi aduc amărăciunea întâlnirii cu Omul Negru în Tărâmul Pustiu. De ce nu spuneți că marea m-a scos din ea, așa cum scoate scoicile moarte, să le dea odihna putrezirii la soare? Seamănă pasărea mea cu un clopot gelatinos de meduză? Străbate lumina pasărea și naște, fără durere, pe spumele mării, un curcubeu, ori se răsfrânge în penele negre și neputându-le nimici, se aruncă în ape, ca într-un noian?...

Cerului îi doresc să fie mai adânc, mării să fie mai albastre, ție, omule, să fii risipitor. Mie, cât mai puține cuvinte, cât mai puține cuvinte. Ție, Marí, îți doresc viață lungă și un canar care să-ți cânte. Să nu îl ții în colivie, învață-l să stea pe umărul tău și desigur că nu te va judeca, dar îți va spune cum să faci bine. Ascultă-mă, Marí, eu am spart de atâtea ori cocos pentru tine și te-am privit cum beai laptele și ce mulțumit eram! Acum, Marí, îți doresc viață lungă! Știi, ți-am povestit odată de o bătrână care a făcut doi copii cu marea și nu m-ai crezut. Fluturii se nasc numai din ouă – așa credeai, că fluturii se nasc! –, nu dintr-o bătrână schizofrenică și-o apă, ai spus, care oricât de mare tot stătută este: nu o primesc decât norii și noi, iar asta pentru scurt timp; o trimitem apoi la loc, nepăsându-ne de ea și de gloria ei, nici de pescărușii ale căror aripi s-au înmuiat de val și nu mai pot să zboare. Erai crudă, Marí. Căci noaptea vezi străbătând văzduhul două umbre gigante, care acoperă stelele sau poate le înghit în negura lor, care freamătă de o răcoare odihnitoare pentru morți. Îmi poți spune, Marí, ce sunt aceste umbre surori semănând cu marea? Dar ce sunt morții, m-ai întrebat atunci, iar eu ți-am spus povestea cu Karl și Crăiasa Zăpezii.

La lumina stelelor, pe cea mai apropiată treaptă a văzduhului, un licurici rătăcitor pe un fir de păianjen încearcă să coboare între firele de nisip alburii pe care le străbat pașii mei. E atât de aproape și totuși e atât de grea coborârea. S-a născut o așteptare încordată, pasărea pe umărul meu plânge, stelele și nisipul se privesc în puzderia lor, care-și imită una alteia răvășirea. Chiar sunetele s-au oprit, s-au

înțepenit în văzduh ca niște păsări împăiate cu aripi desfăcute, ce sălășluiesc într-un decor de acvariu cu pești fosforescenți. Lumea acesta împodobită cu pete de lumină și raze între care domnește vidul negru al neființei și-a găsit un joc atârnând licurici în fire de paing, ca să-și urmărească propria soartă în paloarea luminii bătute de vântul rece al Hiperboreei. O lume încremenită în tăcerea ei, neputincioasă de a ieși din cleștii atotputerniciei făgașului pe care trebuie să-l urmeze fără șovăire, pentru a nu schimba cosmosul într-o prăbușire. Ah, zeilor, voi, care nu cunoașteți durerea! Cum v-aș putea oare încălzi cu trupul meu, să vă schimb în tremurătoare ființe neputincioase? S-ar încrusta atunci pe chipul vostru semnul dragostei! V-aș da suferința, v-aș da fericirea! Dar jocul vostru nu caută decât tot în răceala luminii o rază care să fie altfel decât a voastră. Însă, iată, un licurici s-a desprins de lumea lui nesimțitoare, a luat calea stelelor căzătoare și curge, dâră de argint, lăsând lumina unui ocean în străfundurile bănuite ale întunericului; iar ochiul minții mele, cu care îi urmăresc căderea, s-a preschimbat într-o piatră prețioasă, ce poartă în ea simbolul lacrimii.

A căzut și s-a stins, e acum un fir de nisip pe care pasul meu calcă, simțind o moliciune de zăpadă. Ce drum anevoios, pășind pe licuricii stinși...

2

Oricât de sus s-au ridicat zmeiele noastre în copilărie, pe noi tot nu ne ascultă nimeni, vocea noastră e o rocă măcinată de timp, care își păstrează-n văzduh fantoma formei de odinioară. Glasul nostru nu-l mai ascultă nimeni și adorm într-un târziu între fantasmele norilor

nemișcați, pe când Pământul se rotește nebun, iar umbrele se reped spre noi, purtate de soarele care se grăbește prea mult. Respir adânc, aerul pieptului meu se rostogolește încercând să devină un spasm, sol al respirației universale, trupul meu se coșcovește de sânge, limba mea a prins rădăcinile unui copac de eter, ochii mi-au căzut în iris, gândul mi-a fugit până în împărăția morților. De ce ești atât de aproape de mine, omule care nu mă iubești, ce pustnic ascuns într-o zeitate și-a dat necumpătarea lui nefericită de-a te spoi c-un bulgăr de tină? Negoțul cu aur și-a înnegrit dinții, semnele destrăbălării și-au pus pecetea pe cutele pielii, adânci până la oase; gândurile îmi cad ca grindina pe tine, în loc să fie ploaie fecundă; nu te speria, nu-ți apăra cu mâinile fața, eu nu sunt decât un călător ce moare la marginea drumului, spunându-și ultima oară povestea vieții.

Limba mi-e o larvă și mâna o cădelniță. Inima e un sul de ceară, și sufletul o flacăra. Eu sunt un trup de nea primăvăratică și soața mi-e o frezie. Suria, Suria, însuflețește locul acesta și nu-l lăsa pradă plutirii către adâncul peste care păsările zboară și peste care eu, acum, gânditor, trec, pășind pe văzduh, ca pe apele mării.

Inima e o trapă care ascunde sipetul cu fluturi veninoși de atâta fragilitate. Ajunge ca o mână răutăcioasă să o ridice și vor cădea în praf soarelei flori de primăvară, pierdute de albul zăpezii. Mi-e dragostea atât de plină, încât fiecare clipă înseamnă pentru mine o coroană nesfârșită de ani, în care scurmă sufletul cu un ciob, până izvorăște apă pentru călătorul

însetat; și curge din mine, asemenea unui torent, un clocot care mușcă țărâna și o duce cu mine odată, să o scufunde în mare, între scoici și meduze; iar deasupra, rătăcind la-ntâmplare, epava timpului își trece umbra, căutând un țarm pe care să naufragieze.

– Dar cine e Crăiasa Poeziei? mă întrebai, Marí. Ea vine, îți pune un ciob de oglindă în ochi și un ciob de oglindă în inimă și nu o mai vezi decât pe ea și nu o mai iubești decât pe ea?

Iar eu, pe ocolite: frumusețea a căzut înăuntrul meu, și ochii mei și-au întors privirea într-acolo. Cuvintele mele să ardă degetele care le ating. Nesăbuița să fie foc și pară între ființele ale căror lumi nu pot fi îndeajuns adoratoare... Mi-am așezat tâmpla bătrână între sânii tăi, Marí, și în loc de orice cuvinte ți-am ascultat bătăile inimii. Aș prăda mirosul florilor. Aș preschimba calcinatele oase în păpădii. Scheletul tău l-aș preschimba în râu. Dar frumusețea pură, Marí, singura demnă de a naște, s-ar înmulți uluitor de rapid, până ar curge în valuri pe întreaga planetă, ca spuma din gura unui Ocean mort.

Apa nervoasă, Mama nervoasă, Moartea nervoasă:

– Unde-ai fost, domnule?

– În tărâmul fără zăpadă al zăpezii, în tărâmul fără gheață al gheții? Întrebă Cerberul cu gânduri de Sfinx.

În fața lui trebuie să mă plec, cum se pleacă vertebrele Cerului în fața Atotputernicului.

– Nimic, îi spun, face și asta parte din dumneavoastră, Crăiasă! Nu îmi călcați genunchii, pentru că mersul nu mă tentează. Puneți mai bine harpia casei să ciugulească dâra semințelor, care arată locul de unde-am plecat.

Când o să-mi crească iarbă în sânge, vi-o spun de pe acum, voi nu o să mai aveți putere asupra mea – așa i-am amenințat. Sexul atât de schimbător al lucrurilor nu se va mai încărca de litere, și jocul își va desface o aripă cu degete în vârf, replămădind lumea. Spuneți o ghicitoare, crezând că voi ști să îngheț, dar prietenii mei vor ști s-o dezlege, vor spune unde este pătată cu alb aripa îngerului, salvându-mă de nu voi putea să răspund, dar de voi ști să dezbrac lumina de culori și să mă cufund în perii pensulei, voi înghiți cerneala și o să mă prefac într-o literă mare de carne. Știu că nu o să dispăreți atunci, dar cel puțin eu voi învinge. Așa că, sfinxule, fantasmă, mai bine taci, nu îți primejdui ghearele încercând să smulgi fața unui pământean care te disprețuiește, la fel cum și tu îl disprețuiești pe el. Nepăsarea mea față de tine te va duce la o mânie neputincioasă. Ce vei face atunci când stelele căzătoare, de mine scornite, prin puterea ce o voi câștiga, vor râde de trupul tău mitic, iar tu nu vei putea întinde laba să le strivești, pentru că, prefăcut în piatră, având ochii spărți, numele nu-ți va mai fi oglindă, și glasul tău, înțepenit în balamalele cerului gurii, sfărâmând în pulberi stânca, nu va mai scuipa rugină? Dar, Marí, adevăratul blestem s-a împlinit cu mult mai târziu, când oamenii n-au mai crezut în Sfinx și atunci el nu a mai existat.

În fiecare seară, de o vreme, un clopot cu limba de lemn anunță căderea funinginii pe pământ, și cerul se descoperă cu luna ca un ochi de reptilă. Liliicii se îmbrățișează atunci deasupra stelelor și scot sunete ce nu pot fi auzite de muritori. Poate că nici nu vrem să le